

Становище

от доц. д-р Стела Константинова Ангова, УНСС, катедра „Медии и обществени комуникации“

Относно материалите, представени за присъждане на ОНС „доктор“, от Георги Николов Налбантов, докторант към катедра „Риторика“, Философски факултет, СУ „Св. Кл. Охридски“ професионално направление „2.3 Философия (Риторика в публичната комуникация)“

Тема на дисертацията

„МЕДИЙНАТА РЕТОРИКА НА ЛУИС ИНАСИО ЛУЛА ДА СИЛВА“

Представеният дисертационен труд е в общ обем от 187 страници с основен текст 170 страници. Съдържанието се състои от увод, пет глави и заключение. Авторът има широк поглед върху библиографските източници по темата и обзорът впечатлява с познаване на литературата в дълбочина. Работата е прецизно конструирана в теоретичен и изследователски план – изясняване на понятийния апарат в първите две глави и собствено изследване по проблема на дисертацията в останалите по отношение на езиковото, реторичното, аргументативното и неезиковото поведение на Лула.

Методологичният подход е комплексен (интердисциплинарен) и включва реторичен анализ, критически дискурсивен анализ, идеологически дискурсивен анализ, исторически политически подход. Добре формулирани са мотивите, подтикнали автора да насочи изследователския си интерес към темата за ораторските умения и политическия път на Луис Лула, инициатор на сериозни промени в бразилското общество и важна фигура в страната.

Актуалността на труда е безспорна – първо, в България медийната реторика на президента Лула не е изследвана, второ, у нас не е правен анализ на бразилската социална, политическа и медийна действителност.

Авторът посочва сериозен времеви обхват на изследването. Анализът **обхваща 30-годишен период на парламентарните дебати, телевизионни изяви, речи на партийни, национални и международни форуми, говорене директно пред публика или в телевизионни студия**. Медийната реторика е проучена на вербално, невербално и визуално равнище. Докторантът търси факторите, които формират политическия

оратор Лула, като разглежда медийното поведение обекта на изследването като кандидат-президент, президент и политик след поста бразилски президент. Изследователският фокус е насочен и към реторическия инструментариум, в това число реторични техники, аргументи, неезикови средства и визуални елементи; постиженията на Лула като политически оратор основно в Бразилия и индивидуалния ораторския стил на Лула. По такъв начин е **постигната неоспорима дълбочина на анализа**.

Докторантът е формулирал четири важни задачи, които цели да изпълни в хода на изследването: (1) да създаде теоретична рамка на базата на критичен прочит на публикации в научните области реторика, медиязнание и връзки с обществеността; (2) да изгради методика, включваща реторичен анализ, идеологически дискурсивен анализ и критичен дискурсивен анализ, както и исторически политически подход; (3) да проведе изследване и да се установят особеностите на медийната реторика на Лула като кандидат-президент, като президент и след като вече не е президент, но е активен политик, предимно в Бразилия и (4) да установи спецификите на поведението на Лула на невербално равнище, както и където е възможно да се констатират специфики на визуално равнище.

Добре звучи **авторовата теза** за „самосъздалия се политически оратор“, който не се вписва в общоприетите и традиционни модели на политически говорител (с. 9). Изведената хипотеза за самобитния ораторски стил, резултат от социални, политически, културни и медийни фактори, насочва към феномен в реториката.

Първа глава следва утвърдена логика при написването на подобен род научни съчинения – преглед на специализираната научна литература по темата. Предпочетен е интердисциплинарен подход, като анализът върви от общото към частното.

Изградена е много добра теоретична рамка, в която са разгледани реторическите традиции в България, родовете и видовете ораторски изяви и стилове, особеностите на политическата и парламентарната реторика, президентската и кандидатпрезидентска реторика, джендър реториката, медийните и пиар комуникации. Този подробен критичен анализ на съществуващото знание в българските и чуждестранните научни традиции е отлична основа за осъществяването на пълноценно изследване. Включени са ключови изследователи от България като Мавродиева, Ведър, Руменчев, Стойков, Методиева, Александрова, Касабова, чуждестранни като Емерен, Гротендорст, Холбрук, Кембъл, Джеймесън, Зарефски, Кок, Теун ван Дайк. Отлично впечатление прави и анализът на интензитета в промените на индиректната реторическа комуникация от традиционните медии към появата и развитието на интернет и

социалните медии, които благоприятстват за развитието на повече и по-интензивни комуникационни канали.

Втора глава е теоретично-аналитична и акцентира върху извеждане на спецификите на историческия контекст в Бразилия. Тук е направен **анализ на бразилската медийна среда, на видовете медии, на медийния, културния и социалния контекст**, а това е важно с оглед спецификата на дисертацията, както правилно отбелязва и самият дисертант. Това е направено с оглед по-прецизното очертаване на развитието и изграждането на Лула като политик и ретор. Важно е да отбележа, че в тази част от труда научната традиция по въпроса е изследвана на база на **създадена авторова методика** след внимателно обобщение на академични трудове, основно на бразилски автори, но също така на американски, британски, португалски и български. Направен е отличен преглед и анализ на медийната среда в Бразилия, която е от „поляризирано плуралистичен“ тип, още „средиземноморски“. Авторът я обрисова като насочена към елита (печатът) и с централно място за телевизията и след това за радиото, липса на свобода на словото, монопол, икономически натиск. За по-голяма дълбочина е очертан портрет на електората - „персонифициращ“ и „прагматичен“, с отрицателно мнение за политиците и недоверчив към политиката като инструмент за постигане на обществени и лични цели.

В Трета глава чрез хронологичен и описателен метод се изследват факторите за формиране на политическия оратор и на медийния образ на Лула. Приложен е интердисциплинарен подход (реторика, политология, медиязнание, политически маркетинг и комуникации, пиар комуникации). Авторът е извършил мащабна работа като е създал **корпус от видеоклипове, медийни, публични и ораторски изяви, документални филми, интервюта, записи на дебати, новинарски емисии, предизборни видеоклипове с негови участия, печатни и електронни издания** за период над 30 години. Благодарение на този труд е успял да синтезира идеологемите, посланията, фигурите и вербалните и невербалните аргументи, с които бразилският политик привлича съмишленици и гласоподавателите

В Четвърта глава центърът е върху ораторският и медиен образ на Лула по време на двата президентски мандата (2003–2007 и 2007–2011). Тук подходът е като в предходната глава – отново интердисциплинарен подход на изследване, също присъства стабилен **корпус от видеоклипове, медийни, публични и ораторски изяви, документални филми, интервюта, записи на дебати, новинарски емисии,**

видеоклипове с негови участия, печатни и електронни издания за осемгодишен период от време.

Пета глава е съсредоточена върху реторическите изяви и стратегията на Лула след напускането президентския пост по т.нар. „**пренос на етос**“ между него и Дилма Русеф. За целта е направен **комплексен анализ на публично, медийно и ораторско поведение на двамата президенти на Бразилия Лула и Дилма** за период повече от едно десетилетие. Интересна е **концепцията за конструирането на имидж и прехвърлянето на популярност от един обект на друг.**

Критичните бележки са единствено от техническо естество и са по отношение на цитирането на онлайн страници – би било по-добре да са под линия, а не в самия текст, защото така го утежняват излишно.

Съгласна съм с посочените научни приноси по отношение на обновяването и обогатяването на вече съществуващо реторично знание, категориално-понятийния апарат на реториката и в частност медийна реторика; установяването на спецификите на медийната реторика на феномена Лула, създаването на собствена методика с теоретично и приложно значение. Извършеният труд е значим и актуален и считам, че авторът страда от излишна скромност при дефинирането на приносите. Бих му препоръчала по-смело и категорично да формулира приносите и ясно да посочи своето първенство по изследвания проблем и конкретика по отношение на постигнатите резултати.

Бих си позволила да задам следния въпрос: как трансформираната медийна среда ще бъде използвана от кандидата за президент Лула през 2018 г. и доколко социалните медии и социалните мрежи ще бъдат от значение за медийната му реторика?

Вземайки под внимание актуалността на труда, изследователският усет, значимостта на приноси, широкоспектърното значение от проведените изследвания и направените изводи, публикациите по темата на дисертацията, както и посочените приноси, препоръчвам на Иван Иванов Вълчанов да бъде присъдена образователната и научна степен „доктор“.

Аудиторията, която може да се възползва от резултатите в дисертационния труд е разнообразна - това са висши училища, преподаватели, журналисти, блогъри, медийни специалисти и всички, които имат отношение към комуникационната тематика.

Препоръката ми е докторантът да подготви публикация на английски относно новите професионални журналистически компетенции и да популяризира своя труд в чуждестранни научни издания, тъй като отчитам, че такава цялостно систематизирано изследване и дефиниране на новите изисквания към професията не е правено.

Взимайки под внимание актуалността на труда, изследователският усет, значимите приноси, уменията за интердисциплинарен анализ, широкоспектърното значение от проведените проучвания и направените изводи, публикациите по темата на дисертацията, **препоръчвам на Георги Николов Налбантов да бъде присъдена образователната и научна степен „доктор” в професионално направление „2.3 Философия (Реторика в публичната комуникация)“.**

24.04.2017

доц. д-р Стела Ангова